EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 06 05
COM(2025) 278 final

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Transporto bendrijos sutarties persvarstymo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Transporto bendrijos steigimo sutartį[1] (toliau – Transporto bendrijos sutartis) patvirtino Europos Sąjunga[2] ir ratifikavo šešios Vakarų Balkanų partnerės – Albanijos Respublika, Bosnija ir Hercegovina, Šiaurės Makedonijos Respublika, Kosovas[*], Juodkalnija ir Serbijos Respublika (toliau – Susitariančiosios Pietryčių Europos Šalys). Ji įsigaliojo 2019 m. gegužės 1 d.

Ji taikoma kelių, geležinkelių, vidaus vandenų ir jūrų transporto srityse ir joje numatyta laipsniškai integruoti transporto rinkas ir tinklus, įskaitant oro uostų infrastruktūrą, remiantis atitinkamais ES teisės aktais, be kita ko, techninių standartų, sąveikumo, saugos, saugumo, eismo valdymo, konkurencijos, socialinės politikos, viešųjų pirkimų ir aplinkos srityse.

Nuo 2019 m. Transporto bendrija siekia šio tikslo stiprindama regioninį bendradarbiavimą ir teikdama tikslinę techninę pagalbą bei vykdydama gebėjimų stiprinimo iniciatyvas. Dėdama šias pastangas, Transporto bendrija padarė pažangą derindama teisės aktus ir integruodama tiek Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių transporto rinkas, tiek jų ir ES transporto rinkas. Tačiau dar reikia nuveikti daugiau.

Transporto bendrijos sutarties 42 straipsnyje nustatyta, kad Sutartis turi būti peržiūrima bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu ir bet kokiu atveju – po penkerių metų nuo jos įsigaliojimo.

2022 m. lapkričio 15 d. Transporto bendrijos sutarties Susitariančiosios Šalys ir už transportą atsakingi Ukrainos, Sakartvelo ir Moldovos Respublikos ministrai patvirtino bendrą pareiškimą dėl bendradarbiavimo plėtojant transporto sektorius. Šis politinis dokumentas tapo šių šalių dalyvavimo Transporto bendrijos veikloje stebinčių dalyvių teisėmis pagrindu. Bendrame pareiškime taip pat buvo pareikšta nuomonė, kad turėtų būti tinkamai išnagrinėta galima abipusė nauda, kurią suteiktų galimas Ukrainos, Moldovos Respublikos ir Sakartvelo prisijungimas prie Transporto bendrijos sutarties.

Šioje rekomendacijoje siūloma, kad Taryba įgaliotų Komisiją pradėti derybas dėl Transporto bendrijos sutarties persvarstymo.

Bendras tikslas turėtų būti derėtis su Susitariančiosiomis Pietryčių Europos Šalimis, Ukraina ir Moldovos Respublika dėl Transporto bendrijos sutarties pakeitimų siekiant remti ir stiprinti visų Susitariančiųjų Šalių teisės aktų suderinimą su atitinkama ES *acquis*, atsižvelgiant į jų atitinkamas europines perspektyvas.

Tai turėtų apimti naujus mechanizmus, kuriais būtų sustiprinti Transporto bendrijos sutartyje nustatyti privalomi įsipareigojimai, numatant sankcijas (pvz., balsavimo teisių sustabdymą) už sunkius ir nuolatinius šių įsipareigojimų pažeidimus. Siekiant sustiprinti suderinimo su *acquis* mechanizmą, turėtų būti siekiama sustiprinti Transporto bendrijos sutarties nuolatinio sekretoriato vaidmenį. Be to, pakeitimais turėtų būti patikslintas Transporto bendrijos sutarties vaidmuo remiant transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) orientacinės plėtros į

---

[1] OL L 278, 2017 10 27, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/1937/oj.

[2] 2019 m. kovo 4 d. Tarybos sprendimas (ES) 2019/392 dėl Transporto bendrijos steigimo sutarties sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 71, 2019 3 13, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/392/oj).

[*] Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244 (1999) bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

Susitariančiąsias Pietryčių Europos Šalis vystymą, visų pirma atsižvelgiant į politikos pokyčius TEN-T teisės aktų sistemoje. Be to, turėtų būti persvarstytas ir Transporto bendrijos sutarties I priedas, visų pirma siekiant įtraukti ES *acquis*, galiojusią prieš pasirašant Transporto bendrijos sutartį, ir atsižvelgti į atitinkamus politikos pokyčius I priede nurodytose transporto ar susijusiose srityse. Galiausiai pakeitimais turėtų būti siekiama pagerinti tam tikrus veiklos aspektus, kurie buvo nustatyti taikant Transporto bendrijos sutartį, ir patobulinti Teisingumo Teismo praktikos taikymo Transporto bendrijos sutartimi reglamentuojamais klausimais taisykles.

Pakeitimais taip pat turėtų būti sudarytos sąlygos Ukrainai ir Moldovos Respublikai tapti visateisėmis Transporto bendrijos narėmis. Be to, siekdama užtikrinti visišką jų integraciją į Transporto bendriją, Komisija turėtų derėtis dėl Transporto bendrijos sutarties 40 straipsnyje nurodytoms pereinamojo laikotarpio priemonėms skirtų priedų, kurie šioms abiem šalims turėtų būti taikomi joms prisijungus prie Transporto bendrijos sutarties. Be to, Komisija turėtų turėti galimybę atsižvelgti į galimus Ukrainos ir Moldovos Respublikos reikalavimus, susijusius su Transporto bendrijos sutarties turiniu.

Atsižvelgiant į demokratinės padėties Sakartvele blogėjimą, įskaitant įstatymo dėl užsienio įtakos skaidrumo priėmimą, kuris kelia pavojų Sakartvelo galimybėms siekiant narystės ES ir dėl kurio buvo *de facto* sustabdytas prisijungimo procesas, sprendimas imtis konkrečių veiksmų, kad Sakartvelas taptų visateisiu Transporto bendrijos nariu, turėtų būti atidėtas. Šis atidėjimas atitinka 2024 m. birželio 27 d.[3], 2024 m. spalio 17 d.[4] ir 2024 m. gruodžio 19 d.[5] Europos Vadovų Tarybos posėdžiuose vykusias diskusijas ir Komisijos plėtros ataskaitose pateiktus nustatytus faktus.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šios rekomendacijos tikslai atitinka platesnes ES pastangas remti Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių, Ukrainos ir Moldovos Respublikos transporto sektorių reformas, kurios yra jų bendro stojimo proceso dalis, ir jais šios pastangos yra papildomos. Nuo tada, kai įsigaliojo Transporto bendrijos sutartis, Europos Vadovų Taryba ne kartą patvirtino, kad Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių ateitis yra neatsiejama nuo ES. 2020 m. kovo mėn. Europos Vadovų Tarybos nariai patvirtino Bendrųjų reikalų tarybos sprendimą[6] pradėti stojimo derybas su Šiaurės Makedonijos Respublika ir Albanijos Respublika. 2024 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryba nusprendė[7] pradėti stojimo derybas su Bosnija ir Hercegovina. 2022 m. gruodžio mėn. Kosovas pateikė paraišką dėl narystės ES.

2023 m. gruodžio 14–15 d. Europos Vadovų Taryba nusprendė pradėti stojimo derybas su Ukraina ir Moldovos Respublika[8]. Abiejų šalių stojimo derybos oficialiai pradėtos 2024 m. birželio 25 d. Liuksemburge vykusiose dviejose tarpvyriausybinėse konferencijose.

Be to, tikslas toliau remti transporto tinklų integraciją atitinka Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1679[9]. Be kita ko, tame reglamente numatomi specialūs Europos transporto koridoriai, kuriais siekiama toliau stiprinti jungtis tarp valstybių narių ir Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių, Ukrainos ir Moldovos Respublikos.

---

3 https://www.consilium.europa.eu/media/qa3lblga/euco-conclusions-27062024-en.pdf
4 https://www.consilium.europa.eu/media/2pebccz2/20241017-euco-conclusions-en.pdf
5 https://www.consilium.europa.eu/media/jhlenhaj/euco-conclusions-19122024-en.pdf
6 https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7002-2020-INIT/lt/pdf
7 https://www.consilium.europa.eu/media/70880/euco-conclusions-2122032024.pdf
8 https://www.consilium.europa.eu/media/68967/europeancouncilconclusions-14-15-12-2023-en.pdf
9 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1679 dėl transeuropinio transporto tinklo plėtros Sąjungos gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1153 ir (ES) Nr. 913/2010 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1315/2013, (OL L, 2024/1679, 2024 6 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj).

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Rekomendacija atitinka kitų sričių ES politiką, visų pirma plėtros ir kaimynystės politiką. 2023 m. lapkričio 8 d. Komisija priėmė naują Vakarų Balkanų ekonomikos augimo planą[10], kuriuo siekiama, kad tam tikra narystės ES nauda regionui būtų suteikta dar iki įstojimo į ES, būtų skatinamas ekonomikos augimas ir spartinama itin reikalinga socialinė ir ekonominė konvergencija. Tikslas – suteikti partneriams galimybę paspartinti reformas ir investicijas, kad būtų gerokai paspartintas plėtros procesas ir jų ekonomikos augimas.

2024 m. balandžio 15 d. Komisija taip pat patvirtino Ukrainos planą[11], kuriuo Ukrainai padedama atsigauti, atsistatyti ir vykdyti modernizacijos procesus ir visų pirma remiamos šalies pastangos vykdyti reformas siekiant narystės ES. Galiausiai 2024 m. spalio 10 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Moldovos ekonomikos augimo plano[12], kuriuo siekiama sustiprinti Moldovos ekonomiką ir priartinti šalį prie narystės ES spartinant reformas ir teikiant finansinę paramą.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Transporto bendrijos sutarties tikslas yra sukurti Transporto bendriją kelių, geležinkelių, vidaus vandenų ir jūrų transporto srityse, taip pat plėtoti Europos Sąjungos ir Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių transporto tinklą. SESV 91 straipsnyje nustatyta, kad bendrosios transporto politikos priemonės dėl geležinkelių, kelių ir vidaus vandenų transporto priimamos pagal įprastą teisėkūros procedūrą. 100 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad atitinkamos jūrų transporto nuostatos taip pat priimamos pagal įprastą teisėkūros procedūrą. Todėl numatomo sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl susitarimo ir duodami nurodymai derybininkui, materialinis teisinis pagrindas yra SESV 91 straipsnis ir 100 straipsnio 2 dalis.

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnyje nustatyta derybų dėl ES ir ES nepriklausančių šalių arba tarptautinių organizacijų susitarimų ir tokių susitarimų sudarymo procedūra. Visų pirma to straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Komisija teikia rekomendacijas Tarybai, o ši priima sprendimą, kuriuo įgalioja pradėti derybas, ir, priklausomai nuo numatomo susitarimo dalyko, paskiria ES derybininką arba ES derybų grupės vadovą. 218 straipsnio 4 dalyje numatyta galimybė Tarybai duoti nurodymus derybininkui ir paskirti specialų komitetą, su kuriuo turi būti konsultuojamasi vedant derybas. Numatomo sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl susitarimo ir duodami nurodymai derybininkui, procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 3 ir 4 dalys.

- **Sąjungos kompetencija**

SESV 216 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Sąjunga gali sudaryti susitarimą su viena arba keliomis trečiosiomis šalimis arba tarptautinėmis organizacijomis, kai tai yra numatyta Sutartyse arba kai susitarimo sudarymas yra būtinas norint Sąjungos politikos sričių ribose pasiekti vieną iš Sutartyse nurodytų tikslų, arba kai jį numato Sąjungos teisiškai privalomas aktas, arba kai jis gali turėti poveikį bendroms taisyklėms ar keisti jų apimtį.“

---

10 https://enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/growth-plan-western-balkans_en?prefLang=lt

11 https://enlargement.ec.europa.eu/proposal-council-implementing-decision-approval-assessment-ukraine-plan_lt

12 https://enlargement.ec.europa.eu/growth-plan-moldova-commission-proposal_en?prefLang=lt

Sąjunga Transporto bendrijos sutartį sudarė Tarybos sprendimu (ES) 2019/392[13]. Kadangi Transporto bendrijos sutartis yra ES ir Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių susitarimas, dėl to susitarimo pakeitimo turėtų būti deramasi ES lygmeniu.

Transporto bendrija grindžiama laipsniška Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių transporto rinkų integracija į ES transporto rinką, remiantis visų rūšių transportui, išskyrus oro transportą, taikoma atitinkama *acquis*, apimančia techninių standartų, sąveikumo, saugos, saugumo, eismo valdymo, socialinės politikos, viešųjų pirkimų ir aplinkos sritis.

Šis pasiūlymas teikiamas tam, kad būtų pradėtos derybos siekiant iš dalies pakeisti Transporto bendrijos sutartį ir taip: i) remti ir stiprinti Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių teisės aktų suderinimą; ii) sustiprinti Transporto bendrijos sutarties nuolatinio sekretoriato vaidmenį; iii) peržiūrėti Transporto bendrijos sutarties I priedą, visų pirma siekiant įtraukti ES *acquis*, galiojusią prieš pasirašant Transporto bendrijos sutartį, ir atsižvelgti į atitinkamus politikos pokyčius tame priede nurodytose transporto ar susijusiose srityse; iv) pagerinti tam tikrus veiklos aspektus; v) patobulinti Transporto bendrijos sutarties aiškinimo taisykles atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką pagal Transporto bendrijos sutarties 19 straipsnį, kad į jas būtų įtraukta ir po to, kai buvo pasirašyta Transporto bendrijos sutartis, priimta teismo praktika, ir vi) sudaryti sąlygas Ukrainai ir Moldovos Respublikai tapti visateisėmis Transporto bendrijos narėmis, be kita ko, derantis dėl kiekvienai iš šių šalių taikytinų priedų dėl pereinamojo laikotarpio priemonių. Todėl pasiūlymas nedaro poveikio susitarimo materialinei taikymo sričiai, atitinka politikos tikslus, kurių juo siekiama, ir nekeičia su juo susijusios ES kompetencijos.

Todėl ES turi išimtinę kompetenciją sudaryti tarptautinį susitarimą, kuriuo iš dalies keičiama Transporto bendrijos sutartis ir priedai dėl pereinamojo laikotarpio priemonių, kurios turi būti taikomos po galimo Ukrainos ir Moldovos Respublikos prisijungimo.

- **Proporcingumas**

Pakeitimais, dėl kurių turi būti deramasi, nekeičiama Transporto bendrijos sutarties materialinė taikymo sritis ir jie taikomi tik priemonėms, kurių reikia siekiant užtikrinti veiksmingesnį jos įgyvendinimą ir sudaryti sąlygas visateisei Ukrainos ir Moldovos Respublikos narystei.

Numatomas susitarimas yra efektyviausia priemonė ES, Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių, Ukrainos ir Moldovos Respublikos santykiams transporto srityje gerinti. Šia rekomendacija, remiantis Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 4 dalimi, neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.

- **Priemonės pasirinkimas**

Komisijos rekomendacija dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas, atitinka SESV 218 straipsnio 3 dalį, kuria nustatyta, kad Komisija teikia rekomendacijas Tarybai, o ši priima sprendimą, kuriuo įgalioja pradėti derybas.

[13] 2019 m. kovo 4 d. Tarybos sprendimas (ES) 2019/392 dėl Transporto bendrijos steigimo sutarties sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 71, 2019 3 13, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/392/oj).

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Komisijos prašymu 2024 m. sausio mėn. nuolatinis sekretoriatas suformavo neformalią darbo grupę, kad ji atliktų preliminarų dabartinio Transporto bendrijos sutarties įgyvendinimo vertinimą ir nustatytų sritis, kuriose, atliekant Transporto bendrijos sutarties peržiūrą, būtų galima padaryti esminių ir veiklos patobulinimų.

Neformalią darbo grupę, kuriai vadovavo nuolatinis sekretoriatas, sudarė Komisijos, valstybių narių ir Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių atstovai, taip pat stebinčių dalyvių atstovai. Jai buvo pavesta nustatyti:

- galimus esminius pakeitimus, kuriais, remiantis atitinkama ES *acquis*, galėtų būti teigiamai prisidedama prie Transporto bendrijos sutarties tikslo – glaudesnės Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių transporto rinkos integracijos;

- galimą poreikį didinti paramą orientacinio transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) plėtros regione stebėsenai;

- naujas darbo kryptis ir (arba) užduotis, skirtas ES santykių su Susitariančiosiomis Pietryčių Europos Šalimis klausimams spręsti, ir

- galimus veiklos pokyčius, kuriais galėtų būti pagerintas tinkamas Transporto bendrijos sutarties veikimas ir įgyvendinimas.

Svarstymai buvo užbaigti ir nuolatinis sekretoriatas parengė galutinę ataskaitą, kurioje pateikiama darbo santrauka bei pagrindinės išvados ir atkreipiamas dėmesys į pagrindines sritis, į kurias būtų galima atsižvelgti peržiūros proceso metu.

Vykstant neformalios darbo grupės darbo procesams, Kosovas paprašė pakeisti šiuo metu Transporto bendrijos sutartyje nurodytą jo pavadinimą (Kosovas*) į „Kosovo Respublika“. Kosovas taip pat norėtų pakeisti tai, kaip jo sienos atvaizduotos orientaciniuose TEN-T žemėlapiuose, pateiktuose Transporto bendrijos sutarties I priede. Šiaurės Makedonijos Respublika nurodė, kad reikia iš naujo išnagrinėti prie Transporto bendrijos sutarties pridėtus dvišalius protokolus, visų pirma nuostatas, susijusias su jūrų transportu, ir juos pritaikyti prie konkrečios žemyninių šalių padėties. Juodkalnija pažymėjo, kad reikėtų atnaujinti tam tikrus Transporto bendrijos sutarties I priede išvardytus reglamentus.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

2023 m. Komisijos tarnybos surengė kelias dvišales diskusijas su Susitariančiosiomis Pietryčių Europos Šalimis dėl aktyvesnio Ukrainos ir Moldovos Respublikos stebinčių dalyvių dalyvavimo Transporto bendrijos sutartimi grindžiamame darbe[14].

Nedarant poveikio jų atitinkamų vyriausybių pozicijų formalizavimui, iš esmės tvirtai pritariama iniciatyvai glaudžiau integruoti Ukrainą ir Moldovos Respubliką į Transporto bendrijos sutartimi grindžiamą darbą siekiant visateisės jų narystės, su didele išlyga dėl vieno konkretaus Vakarų Balkanų partnerio (Kosovo) ir stebinčių dalyvių dvišalių santykių.

[14] Šios dvišalės diskusijos taip pat buvo susijusios su galimu aktyvesniu Sakartvelo, kaip dabartinio Transporto bendrijos stebinčio dalyvio, dalyvavimu.

Albanija neiškėlė jokių konkrečių klausimų, susijusių su aktyvesniu stebinčių dalyvių dalyvavimu Transporto bendrijos sutartimi grindžiamame darbe, ir pareiškė, kad pritaria Transporto bendrijos sutarties išplėtimui įtraukiant Ukrainą ir Moldovos Respubliką.

Bosnija ir Hercegovina pareiškė pritarianti Transporto bendrijos sutarties išplėtimui įtraukiant Ukrainą ir Moldovos Respubliką.

Kosovas pabrėžė, kad jam nekyla esminių klausimų, susijusių su visateise stebinčių dalyvių naryste Transporto bendrijoje, tačiau išreiškė tam tikrą susirūpinimą, pavyzdžiui, tuo, kad Ukraina ir Moldovos Respublika nepripažįsta Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

Juodkalnija neiškėlė jokių klausimų dėl aktyvesnio stebinčių dalyvių dalyvavimo Transporto bendrijos sutartimi grindžiamame darbe ir išreiškė pritarimą tam, kad stebintys dalyviai prisijungtų prie Transporto bendrijos kaip visateisiai nariai.

Šiaurės Makedonija neiškėlė jokių klausimų dėl aktyvesnio stebinčių dalyvių dalyvavimo Transporto bendrijos sutartimi grindžiamame darbe ir pareiškė, kad pritaria Ukrainos ir Moldovos Respublikos prisijungimui prie Transporto bendrijos sutarties.

Serbija neiškėlė jokių klausimų dėl aktyvesnio Ukrainos ir Moldovos Respublikos dalyvavimo Transporto bendrijos sutartimi grindžiamame darbe, tačiau ji taip pat pažymėjo, kad šiuo metu Serbijos Vyriausybė neturi oficialios pozicijos dėl stebinčių dalyvių visateisės narystės Transporto bendrijoje. Tokia pozicija būtų nustatyta atsižvelgiant į oficialesnį ES demaršą, susijusį sugalimu Ukrainos ir Moldovos Respublikos prisijungimu prie Transporto bendrijos sutarties.

Per 2023 m. dvišalius mainus Komisijos tarnybos Ukrainai ir Moldovos Respublikai pateikė preliminarias Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių pozicijas dėl stebinčių dalyvių visateisės narystės perspektyvų. Komisijos tarnybos taip pat paminėjo galimą finansinį poveikį (t. y. įnašus į Transporto bendrijos biudžetą). Per šiuos mainus Ukraina ir Moldovos Respublika pareiškė esančios labai suinteresuotos prisijungti prie Transporto bendrijos sutarties kaip visateisės narės.

Be to, Komisija paskelbė kvietimą teikti informaciją, į kurį buvo galima atsiliepti 2024 m. lapkričio 6 d. – gruodžio 4 d. Jį paskelbus, Komisija gavo vieną anoniminį atsakymą, kuriame iš esmės pritariama iniciatyvai toliau integruoti transporto tinklus kaimyninėse šalyse, tačiau pabrėžiama, kad glaudesnio bendradarbiavimo turėtų būti siekiama tik su tais partneriais, kurie jau glaudžiai bendradarbiauja su Europos partneriais.

- **Poveikio vertinimas**

Šia rekomendacija Komisija nėra įpareigojama šiame etape laikytis jokios konkrečios pozicijos, nes joje tik pateikiama rekomendacija dėl įgaliojimo pradėti derybas su Susitariančiosiomis Pietryčių Europos Šalimis, Ukraina ir Moldovos Respublika. Šios derybos yra susijusios su jau galiojančio tarptautinio susitarimo tiksliniais techninio pobūdžio pakeitimais ir jo išplėtimu įtraukiant Ukrainą ir Moldovos Respubliką. Persvarstymo proceso rezultatai priklausys nuo tarptautinių derybų su ES nepriklausančiomis šalimis. Siūlomas Ukrainos ir Moldovos Respublikos prisijungimas prie Transporto bendrijos sutarties grindžiamas aiškiu Europos Vadovų Tarybos, kuri šioms šalims suteikė ES šalies kandidatės statusą ir su jomis oficialiai pradėjo stojimo derybas, politiniu signalu. Be to, Transporto bendrijos sutarties 42 straipsnyje reikalaujama peržiūrėti tą susitarimą praėjus penkeriems metams nuo jo įsigaliojimo. Komisija turi priimti rekomendaciją dėl Tarybos sprendimo,

kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas šiuo klausimu. Todėl atlikti oficialų poveikio vertinimą nėra pagrindo.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma.

- **Pagrindinės teisės**

Iniciatyva visapusiškai paisoma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Nors poveikis ES biudžetui yra nedidelis, priklausomai nuo derybų dėl regioninių partnerių atitinkamų įnašų apskaičiavimo rezultatų, metinis ES įnašas į Transporto bendrijos biudžetą galėtų padidėti ne daugiau kaip 34 proc. (0,8 mln. EUR), o vienkartinė pradinė investicija galėtų siekti 0,2 mln. EUR.

Pagal Transporto bendrijos sutarties 35 straipsnį, į Transporto bendrijos biudžetą įtraukiamos tik Transporto bendrijos veiklos išlaidos, būtinos jos įstaigų veikimui užtikrinti.

Poveikis daugiametės finansinės programos laikotarpiu, susijęs su numatomu reikalingu biudžetu ir žmogiškaisiais ištekliais, išsamiai aprašytas prie šios rekomendacijos pridėtoje finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Derybų procesą numatoma pradėti 2025 m.

- **Išsamus konkrečių rekomendacijos nuostatų paaiškinimas**

1 straipsniu suteikiamas įgaliojimas Sąjungos vardu vesti derybas dėl tarptautinio susitarimo dėl Transporto bendrijos steigimo sutarties persvarstymo.

2 straipsnyje nustatyta, kad derybos turėtų būti vedamos remiantis Tarybos derybiniais nurodymais, pateiktais sprendimo priede.

3 straipsnyje nustatyta, kad derybos turi būti vedamos konsultuojantis su specialiuoju komitetu.

4 straipsnyje nustatyta, kad šis sprendimas skirtas Komisijai.

- **Derybininko pasirinkimas**

Kadangi derybos yra išimtinai susijusios su ne bendros užsienio ir saugumo politikos sritimi, pagal SESV 218 straipsnio 3 dalį derybininke turi būti paskirta Komisija.

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Transporto bendrijos sutarties persvarstymo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 91 straipsnį ir 100 straipsnio 2 dalį kartu su 218 straipsnio 3 ir 4 dalimis,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

(1) Sąjunga Transporto bendrijos sutartį pasirašė Tarybos sprendimu (ES) 2017/1937[15]. 2019 m. kovo 4 d. ji Sąjungos vardu buvo patvirtinta Tarybos sprendimu (ES) 2019/392[16]. Ji įsigaliojo 2019 m. gegužės 1 d.;

(2) Transporto bendrijos sutartis padeda plėtoti Sąjungos ir Albanijos Respublikos, Bosnijos ir Hercegovinos, Šiaurės Makedonijos Respublikos, Kosovo[*], Juodkalnijos ir Serbijos Respublikos (toliau – Susitariančiosios Pietryčių Europos Šalys) transporto tinklą kelių, geležinkelių, vidaus vandenų ir jūrų transporto srityse ir yra grindžiama laipsniška Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių transporto rinkų integracija į Sąjungos transporto rinką remiantis atitinkamomis Sąjungos *acquis* nuostatomis;

(3) Transporto bendrijos sutarties 42 straipsnyje nustatyta, kad Sutartis turi būti peržiūrima bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu ir bet kokiu atveju – po penkerių metų nuo jos įsigaliojimo;

(4) 2024 m. sausio mėn. buvo įsteigta darbo grupė ir jai pavesta surengti tiriamąsias derybas dėl Transporto bendrijos sutarties peržiūros. Darbo grupę sudarė Komisijos, valstybių narių, Susitariančiųjų Pietryčių Europos Šalių ir dabartinių stebinčių dalyvių atstovai. Joje vykusios diskusijos dėl būtinybės atnaujinti Transporto bendrijos sutartį buvo užbaigtos;

(5) padaryta didelė pažanga, susijusi su glaudesniu Transporto bendrijos ir Ukrainos bei Moldovos Respublikos stebinčių dalyvių bendradarbiavimu;

(6) Sąjunga turėtų dalyvauti derybose dėl Transporto bendrijos sutarties dalinio pakeitimo,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Komisija įgaliojama Sąjungos vardu vesti derybas dėl tarptautinio susitarimo dėl Transporto bendrijos steigimo sutarties persvarstymo.

---

[15] 2017 m. liepos 11 d. Tarybos sprendimas (ES) 2017/1937 dėl Transporto bendrijos steigimo sutarties pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo (OL L 278, 2017 10 27, p. 1).

[16] 2019 m. kovo 4 d. Tarybos sprendimas (ES) 2019/392 dėl Transporto bendrijos steigimo sutarties sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 71, 2019 3 13, p. 1).

[*] Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244 (1999) bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

2 straipsnis

Derybiniai nurodymai išdėstyti priede.

3 straipsnis

Derybos vedamos konsultuojantis su [specialaus komiteto pavadinimas, kurį įrašo Taryba].

4 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė